

MINDSZENTI LAP

Megjelen minden vasárnap.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI HETILAP.

Kéziratok nem adatnak vissza

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 4 korona | Negyed évre . . . 1 korona
Fél évre 2 korona | Egyes példány ára 8 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
OLOSKAI HORVÁTH ANTAL

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt árszabás szerint közöl.
Nyílttér garmond soronként 60 fillér.

A gyermeknyomorról.

Kérelem a közönséghez!

Borzasztóan érdekes, megdöbbentően gazdag téma a gyermeknyomor. E néhány sorban nem festhetünk róla hü képet, csak az a célunk, hogy a szörnyű helyzet enyhítéséről szóljunk. Egyszerűen, frázistalanul és a lehető rövidséggel igyekszünk teljesíteni kötelességünket.

Tesszük pedig ezt azon alkalomból, hogy az „Országos Gyermekvédő Liga” kérésére a tiszántúli járás összes községeiben a rendező hölgybizottság október hó 2. és 3. napjain szándékozik az u. n. Gyermeknapokat megtartani.

Mit tett ezen derék egyesület a gyermekvédelem érdekében, elmondjuk a következőkben.

A csecsemőkkel kezdjük. Több száz fejlődő emberélet pusztulását akadályozta meg. Az apróságokat megfelelő táplálékhoz juttatta. Ha az anya — bármily szánalmas állapotban tengődött — a gyermekétől nem akart megválni: kapott tartásdíjat. Sok szülőt állandó keresethez juttatott, hogy a csecsemőt nevelhesse, szerzett neki varró- és kötőgépet, iparengedélyt, árusító kocsit, üzletet, tejcsarnokot. Három év alatt 14,226 gyermeket mentett meg.

Különös gondot fordított a beteg gyermekekre. Kaptak gyógyítószer, orvosi

kezelést kórházban és üdülő-telepeken, tisztán a Liga költségére. Elhelyezte a gyermekeket siketnémák, vakok és nyomorékok intézeteiben. A véznákat elvitte szünidei fürdőkonviktusokba, az epileptikusokat Balfra, a skrofulásokat Görgény-sóaknára, a tüdőbajosokat külön szanatóriumba vagy jölevégőjü vidékre, jobbmodu nevelőszülőkhöz. Hasonló módon helyezte el szegény tüdővészesekek még egészséges gyermekeit, hogy a fertőzés veszedelmétől megóvja őket.

A külföldi illetőségű gyermekeket mind itthon tartotta. Előtt, ha külföldi illetőségű ember megalt, az árváját vitték ki idegenbe, hogy a községe gondoskodjon róla, bár az apja-anyja évtizedekig itt élt s a gyermek magyarnak született. A rideg törvény sok szegény özvegyet megfosztott a gyermekétől. Az állam nem segíthet, jön hát a Liga és magára vállalja a nevelést: akkor itt maradhat a gyermek. Több száz ilyen apróságot mentett meg a magyarságnak.

Kivándorló gyermekeit Amerikából is hazahozatta és gondozza az elárvultakat, amíg önálló keresethez nem fognak jutni.

Tanonc-otthont nyitott már eddig három helyen: Kolozsvárott, Szegeden és Nagyváradon.

Intézeteket létesített a legkülönbözőbb fajtájú nevelésre. Számos gyermekért fizeti a tandíjat. Alaposan megvizsgált

hajlandóságuk szerint képezeti védenceit. Van például olyan, akiből már jeles zongoraművész lett és hatalmas sikerrel hangversenyezett külföldön is. Természetes azonban, hogy főképp külön javítóintézeteket kellett alkotnia. Az állami gyermekmenhelyen bajlódta olyan fiúval, aki hetedik nevelőszülőjétől illant el, csalt, rabolt, gyújtogatott, még az intézetben is erkölcsstelen merényleteket követett el, s állandóan az ágy lábához kötve tartották. Az ilyet persze megfelelő intézetben kell gondozni. A Liga ezért sietett a javítóintézetei megnyitásával. Elérte, hogy már a rendőrségen különválasztják a kevésbé züllött gyermekeket a felnőtt gonosztevőktől, beviszi valamennyit a menedékhelyekre vagy más intézetekbe. Kihozta a gyermekeket a fegyházakból és börtönökből. Továbbnevelésre intézeteket létesített Rákoskeresztúron, Szegeden, Szaloncán, Sopronban, Nagyszőlősen fiúk, Kőbányán pedig leányok számára.

A bűnre hajló gyermekek javára külön, széleskörű intézkedések történtek. Kezdeményezte a gyermekrendőrség szervezését. 1908. júliusa óta működik is ez már, kiváló eredménnyel. Életre hívta a gyermekbiróságot, amely 1908. október elsejével külön ítélőtanács a budapesti törvényszéken. Az idei január elseje óta pedig az ország nagyobb járásbiróságainál és törvényszékeinél megalakult a gyermekbiróság. Beolvadt a Ligába a

A Mindszenti Takarékpénztár ajánlja ügyfeleinek és a n. é. közönségnek

■ ■ ■ mérsékelt kamatláb mellett nyújtott váltó-, kötvény-, ■ ■ ■

jelzálog- és hosszú lejáratú törlesztéses kölcsöneit

Betáblázásoknál adós semmiféle bélyegilletéket vagy más költséget nem fizet. Az igazgatóság.

TÁRCA.

A titok.

Írta: Pierre Mille.

Hermotné benyitott a férje dolgozó szobájába.

— Armant, mondta, kész a baba fürdővize. Jössz? még van idő, mielőtt hivatalba mennél.

Csak egy cselédjök volt s hogy a baba fürdője a férj távozása előtt készen legyen, Hermotnének korábban fel kellett kelni, kevesebb időt fordítani a toilletetére, fiatalos szépsége azonban diadalmaskodott mindez elhanyagoltság fölött.

Hermot a csendes boldogság kinyomatával az arcán kelt fel. Haja kissé deresedni kezdett már a halántékain, negyven év már elszállt fölötté. Bizonyos emberek ebben a korban erősebben érzik az apaság büszkeségét, mint a szerelem szenvedélyét. A természet akarja ezt így: büszké, hogy megörökítik magukat, a jövőben

nyújtják az életet, mely náluk már nem sokára hanyatlani kezd. Hermot azonban szerelmes is volt s amint a szűk folyosón követte a neje könnyű sugár alakját, szívét hevesen dobogni érezte.

A cseléd már az ölében tartotta a meztelen kicsikét. Hét hónapos volt mindössze. A cseléd a kis fürdő kádba ültette a langyos vízbe, melynek érintésétől sirni kezdett, de legott felderült az arca, amint a nedves szivacsot végig húzták a kis kövér hátán, kéjesen nevetett.

E pillanatban csöngettek.

— A mézáros bizonyosan, mondta a cseléd.

Hermotné egy pillanatig habozott. O szokta átvenni az élelmiszereket és személyesen utána nézni mindennek, mint gondos gazdasszonyhoz illik. Hermot mosolygott.

— Hagyj egyedül a babával, mondta. Ügyelek én rá.

Aztán maga törülgette le a kis sima testet. Csókolgatta szeliden a hátacsakját, a homlokát. A kicsike erre értelmesen elragadtatva emelte fel a fejét.

Az apa most letette a szőnyegre hasra fek-

tetve és az élő kis teremtés, ki nem birt még járni, megpróbált a kezeire és lábaira állani. Hermot csettentett az ujjával mögötte, de a gyermek nem fordult hátra.

— Marcel, kis Marcelelem! mondta Hermot majdnem önkénytelenül.

A gyermekek az első hónaptól kezdve felelni szoktak a nevek hallatára. A kicsike mind a mellett csak tovább játszott a szőnyegen anélkül, hogy hallaná. Hermot tapsolni kezdett elég hangosan anélkül, hogy felbírná kelteni a gyermek figyelmét.

— Ez különös, dörmögte Hermot. Nagyon különös!

Mind a mellett mert neje bejött a szobába, nem szólt semmit.

Van talán valami ragadós a leghallgatagabb nyugtalanságban is. A mint a férje kiment a szobából, Hermotné a kicsikét öltöztetve csendesen cuppantgatott az ajkaival, mit az egész kis csecsemők is csóknak ismernek fel s önként nyújtják oda az arcukat. Ez azonban éppen nem mozdult. Erre az anya megzavarodott, majdnem

Budapesti Ügyvédi Kör gyermekvédelmi bizottsága is, hogy a gyermekbűnösök védelmét rendszeres patronázsalapra fektesse. Már most a fiatal megtévedtek esetét külön emberek kutatják, tanulmányozzák. Az eredményt közli az egyesület kiküldött ügyvédjével, a büntett igazi okait és körülményeit kinyomozza és tájékoztatja a gyermekbiróságot. Ezentul a bíró nemcsak a büntetés kimérésével törődik, hanem gyönyörű hivatása lett, hogy a jövőre is gondoljon, s intézkedése ne a megtorlást, hanem a javítást célozza. Az új védőrendszer működése már fontos eredményekkel járt. A büntetések száma nagyot csökkent, jóformán csak föltételes elítélés történt, s a javulással biztató gyermekeket a Liga vette át külön intézeteibe.

Patronázs-rendszert alkotott az egész országban s mindenütt szervezte a jogvédelmi bizottságokat. Az állami javítóintézetekből kihelyezett gyermekek patronázsa kizárólag a Ligáé lett. Ezelőtt a legjobb esetben csendőrök jelentek meg egy-egy faluban, hogy megnézzék: jól viseli-e magát a gyermek? Képzelték, hogy ez mily feltűnéssel, megszegyenyítéssel, sokszor még súlyosabb következtetésekkel is járt. Az igazságügyi minisztérium elrendelte, hogy a javítóintézetek igazgatói már csak úgy helyezhetnek ki gyermeket, ha a Liga előbb védnököt rendel számára. S ez a szervezet oly kiterjedt, hogy egyetlen gyermek sem marad védő nélkül. Egy ilyen fiú Berlinben, másik pedig Newyorkban él, s mégis kapott védnököt. Gyámot kapnak már az összes közellátásban levő gyermekek. A gyám sűrűn érintkezik védtejjével és pontosan jelentést tesz a Ligának, hogy minden tekintetben helyesen irányíthassa a nevelést.

Tengeri szolgálatot létesített főképp olyan fiuk számára, akik nagyobb szubordinációt igényelnek. Szerződést kötött a Keleti Tengerhajózási Társasággal, a mely hajóin alkalmazza a fiukat, fizetéssel. Az első csoportokról a legkedvezőbb jelentések érkeznek.

Egyesületeket támogat anyagilag is.

Husznál több társintézményt szubvenzionál, vagy fizeti a járandóságot a hozzájuk küldött gyermekekért.

A Liga nem konkurrens a többi jótékony egyesületeknek, hanem az egész magyarországi gyermekvédő mozgalom, az összes hasonló intézmények központi irodája és bőkezű támogatója.

Lapot tart fenn nagyszabású propagandájának népszerűsítése végett. Ámogat más lapokat és, így a szombathelyi Gyermekvédelem című folyóiratot. Népszerű kiadványok útján is igyekszik megnyerni a társadalmat. Ennek köszönhető, hogy a Ligának ma kétszázezernél jóval több tagja van.

*

Emberbaráti kötelességet teljesítünk, mikor az „Országos Gyermekvédő Liga“ eddigi működésének eredményéről beszámolunk. Szívesen jegyezzük föl, hogy a gyermekvédelem ezen magasstos munkájából Csongrádvármegye tisztántuli járásának közönsége már a múltban is kivette a maga részét dicséretre és teljes elismerésre méltólag. A múlt évben megtartott gyermeknapok tiszta jövedelméből 518 koronát juttattunk az elhagyott gyermekek gondozásának fenséges céljaira.

Ezüst fodru Tisza vize mentén lakó véreink, kedves hölgyek, magyar asszonyaink, kiknek kezeibe helyezük ma is a gyermeknyomor enyhítésének kulcsát, bizalommal várjuk Tőletek, hogy idei gyermeknapjainkat is fényes siker koronázza!

Állattenyésztésünk fejlesztése.

Mezőgazdaságunk az átalakulás felé vezető fejlődés küszöbét kétségtelenül átlépte már és ma örvendetesen halad azon az uton, amelyre egyrészt a Nyugat magas színvonalon álló mezőgazdaságának előttünk álló példája, másrészt pedig megváltozott hazai viszonyaink vezetnek.

A múlt század vége felé is tapasztalt külterjes gazdálkodás majnem egészen eltűnt és ennek helyébe a belterjesebb gazdálkodás lépett, amelylyel az egyoldalú szemtermelés csökkenni kezd.

lani soha. Pedig mennyi mindent szeretnék neki mondani!

Majd elgondolta, hogy neje még nem tudja szerencsétlenségüket és vidáman, csak közönyös dolgokról beszélt vele. Hermetné utánozta őt; még inkább titkolta fájdalmát. Megkérdezte a házi orvosukat; elment ő is egy specialista-hoz.

Nem, nem volt többé remény, megmondták neki, nem lehetett semmit tenni. A gyermeke örökös némaságra van kárhoztatva. Oh ha beszélhetne, ha enyhíthetné fájdalmát! De miért fosztaná meg pár hónapi nyugalmtól, boldogságtól, mely marad számára? Hermet csak pár percre láthatja a gyermeket naponkint, nem sejteti a dolgot, az egész beszédéből eléggé kitűnik, hogy nem gyanít semmit. Néha, amint Marcelre nézett, ezt mondta:

— Milyen szemek, milyen bámulatos szemek!

Hasonlók voltak valóban bizonyos rendkívüli virágokhoz, melyek a mélységben nyílnak és senki sem mer hozzájuk közeledni. Mert hát egyéb érzékei már fejlődtek, hogy helyettesítsék azt, mely örökre fog neki hiányozni.

Kegyetlené vált az életük. A fenséges odaadásban, melyet kifejtettek, hogy megőrizzék a titkot egymás előtt, nem találták fel többé a szerelmet, szomoruk, leverték voltak.

Ez időtájtban fejezték be a lakásuk közelében a földalatti vasutat, a villamos kocsi megkezdtek lenni a közlekedést. Ekkor a közeli lakásokban a tárgyak elkezdtek sajátosságosan táncolni, a butorok reszkettek. Néha anélkül, hogy hozzá nyulnának, egy-egy pohár eltört.

Ha összehasonlítjuk még csak a közel-múlt idők általános gazdasági üzemmódjait a maival, úgy a növénytermesztés, mint az állattenyésztés terén szembetűnő és örvendetes változást tapasztalhatunk.

Különösen ez utóbbi az, amely nagyobb lépésekkel halad a fejlődés útján. Az állattenyésztés fejlesztésére fordított nagyobb gond rövid másfél évtized alatt azzal az eredménnyel járt, hogy ezen idő alatt — dacára a közbeeső takarmány-ínséges esztendőknél — a szarvasmarha-állomány 32 százalékkal emelkedett és a sertésállomány is rohamosan emelkedett, amit legjobban bizonyít az, hogy az utóbbi három év alatt, amikor a Balkán állatbehozatala teljesen szünetelt, a belső fogyasztást teljesen el tudtuk látni, sőt jelentékeny kivitt is mutat-hattunk föl.

Hasonlóan biztató a juhtenyésztés fejlődése is, mely az utóbbi három esztendő alatt szintén közel 3 millió szaporulatot tüntetett fel.

Az eddig elért eredmények kétségkívül örvendetesek és biztatók, de azért őszintén be kell vallanunk, hogy még mindig nem kielégítő, mert állattenyésztésünket még nem sikerült arra a színvonalra emelni, amelyen hazai viszonyaink között állania kellene, noha e tekintetben községünket nem érheti szó, mert különösen szarvasmarha-tenyésztésünk oly fejlett, hogy az egész vármegyében ritkítja párját.

A magyar gazdatársadalom, az állattenyésztés még intenzívebb felkarolásának szükségességét átérzve, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által ez évi június havában megtartott országos gazda nagygyűlésen vitatta meg azt a kérdést, miképpen lenne állattenyésztésünk úgy folytatható, hogy rohamosabban haladhasson a fejlődés útján és arra a színvonalra emelkedhessék, amelyen az állattenyésztéssel foglalkozó más államoké áll.

Az említett országos értekezleten a magyar állattenyésztés-ügy legalaposabb ismerője: Pirkner János miniszteri tanácsos fejtegette e kérdést, kinek felfogá-

Egy napon, amint az ebédlőben voltak, néma levert ebéd után, Hermet zajt hallott a mennyezeten és feltekintett. A függő lámpát tartó kapocs vált le s finom porral együtt alázuhanni kezdett a lámpa. Alig volt ideje oda kiáltani a nejeének:

— Vigyázz! A lámpa leszakadt!

Mindketten hátra lökték a székeket és a fal felé hátráltak. A kis gyermek egy magas széken ült, az ablak közelében, kívül minden veszélyen. A nehéz rézlámpa az asztalra zuhant s összezuzott minden edényt s a robbanás sem okozhatott volna nagyobb zajt a szűk szobában. De a kis gyermek meg sem moccant. Szemei az ablakra szögezve maradtak, melyen át röpködő madarak voltak láthatók.

— Meg sem ijedt! mondta Hermetné.

— Nem, mondta a férje; nem ijedhetett meg. És ez egyszerű szavakra ugyan az a megnyilatkozás tört ki a lelkükben.

— Hát te tudad? kérdezte az anya. Oh, barátom, hát tudad!

— És te is! mondta Hermet. Oh, milyen derék asszony vagy! Szegény, szegény feleségem!

Megértették, hogy most már joguk van együtt sirni és hogy már szeretni fogják egymást, hosszas közös áldozatok után, mint ahogy soha nem szerették.

fájdalmas hangon hívta a kicsikét, mint a férje tette.

— Marcel, kis Marcelém!

A gyermek folyvást csak mosolygott a különböző tárgyakra anélkül, hogy ügyelne a hívásra. Hermetné szenvedélyesen a karjaiba kapta s magával vitte, mintha valami veszélytől akarná megmenteni.

— Istenem! istenem! Kicsikém, kedves kicsikém!

Csöndesen sirdogált. Majd hirtelen így szólt magában:

— Az nem bizonyos. És amíg nem bizonyos neki nem szabad megtudnia!

A férjére gondolt.

Igy éltek hónapokon és hónapokon át, mind-egyik rejtegette a másik elől egyre növekvő féltelmét. Hermet nem akarta kérdezni a házi orvosukat. „Mindent elmoudana a nőnek, gondolta magában; vagy vizsgálatoknak, megfigyeléseknek vetné alá a gyermeket, ami elárulná a nőnek aggodalmamat.“ De elment a specialistát megkérdezni. — Látnom kellene az ön fiát, mondta emez. Az lehetetlen volt. — Ugy hát mondta specialista, várunk kell. Talán csak később fejlődik ki a hallási szerve. Reméljen.

De amint mult az idő, Hermet mind inkább érezte, hogy nincs többé mit remélnie. Siker-néma gyermeknek adott életet! Elképzelte, hogy minő borzasztó életet él majd halálos csöndben az emberektől elkülönítve; és a hangok, a zene, a szavak fájdalom lesznek rá nézve. Nem fogja ezt ismerni, gondolta magában; nem fogja soha hallani, amit én hallok, nem fog engemet hal-

sában kell, hogy minden gazda osztozkodjék.

Tenyész-állományunknak körülbelül háromnegyed része van ma a törpebirtokosok, vagy a teljesen földnélküli kisemberek kezén, akik a tenyészállomány fejlesztésének nélkülözhetetlen voltától kevésbé vannak áthatva s e téren hátróztatott vezetésre, irányításra szorulnak, mely feladat az intelligens gazdátársadalomra, a gazdák érdekképviseleti szerveire, a kormányra és a törvényhozásra hárul.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. tc. az állattenyésztésről szóló rendelkezései ugyan szintén számolnak ezzel a feladattal, de mai kereteiben a törvény e rendelkezései már meg nem felelők, a gyakorlati élet követelményeit már kielégíteni nem képesek, hiányos és hézagos voltak miatt, úgy hogy ezen törvénynek az állattenyésztésre vonatkozó rendelkezései okvetlenül hatályon kívül helyezendők és mielőbb egy új, a mai viszonyokhoz simuló, kizárólag az állattenyésztésre vonatkozó, külön törvény alkotandó és léptetendő életbe.

Aml egy új állattenyésztési törvény mielőbbi megalkotását és sürgős életbe léptetését különösen kívánatosá teszi, az az apaállatok úgy minőség, mint számbeli vizsgálatának mai módja. Ne a szolgabíró, aki tudvalevőleg jogász, bírálja el a tenyészceira való alkalmasságot, de hozzáértő gazdaember, s történjék még intézkedés arra is, hogy a küllemileg és fajta tanilag kifogásolható apaállatok a köztenyésztésből büntetés terhe mellett kizárassanak.

Országos szempontból állattenyésztésünk egészséges és hasznos fejlesztésének engedhetetlen feltétele az állatállomány időszakonként való számbeli megállapítása, valamint a havasi legelők okszerű kihasználásának is, az új törvénybe felveendő biztosítása. Emellett kétségtelenül óriási hatást várhatnánk az 1908. évi XLIII. t.-cikk rendelkezéseinek életbeléptetésétől is, mely tudvalevőleg egy állandó jellegű tenyész- és haszonállat-vásártelep létesítését mondja ki, mely kimondhatatlan előnyére szolgálna a hazai állatértékesítésnek s ezzel magának az állattenyésztés-fejlesztés ügyének is.

Ugyanezen törvény arról is intézkedik, hogy az állatdíjazások eddigi módja megváltoztatandó, amennyiben az állatdíjazások egyöntetűen az egész országra szólóan rendezendők. Ebben a tekintetben az említett törvénycikk állattenyésztésünk előmozdítására felette hasznos rendelkezéseket tartalmaz, — mindaddig azonban, míg e törvény végrehajtásáról intézkedés nem történik, a magyar állattenyésztésügy kívánatos fejlesztése ezzel is fennakadást szenved és azért e t.-cikk végrehajtása iránt a szükséges lépések haladéktalanul való megtétele, állattenyésztésügyünk egyik sarkalatos alapfeltétele.

Meg kell tehát alkotni mielőbb az új állattenyésztési törvényt, melyben módot kell nyújtani arra, hogy a magyar gazdátársadalom hathatós közreműködésével a magyar állattenyésztésügy arra a színvonalra emeltessék, mely mezőgazdasági helyzetünknel fogva méltán megilleti.

Ujdonságok.

— **Halálozás.** Koválik Deák József, tekintélyes mindszenti rőföskereskedő a múlt vasárnap délelőtt hirtelen meghalt. Halálhíre, mely villámgyorsan terjedt szét a faluban, őszinte, igaz részvétet keltett mindenhol. Mert Koválikot mindenki szerette és becsülte. Ezelőtt 16 évvel telepedett le községünkben s alapította meg kis üzletét, melyet lankadatlan szorgalmával folyton fejlesztett és virágzó, nagy üzletté varázsolt. A folytonos vásárlás, mely a legerősebb idegeket is megtámadja, neki is megártott. Két évvel ezelőtt súlyos baleset is érte vásárlás közben s akkor abbahagyta a külső üzletet. Itthon foglalatokodott Szabadságutcai főüzletében. Viruló egészsége azonban nem tért vissza. A múlt hetekben tüdőlobot kapott s ez okozta halálát. Temetése e hó 13-án ment végbe, nagy részvét mellett. Majd az egész falu népe kísérte ki utolsó útjára a derék kereskedőt. Koporsójánál Vedres Béla káplán mondott igen megható és mély érzésű szép gyászbeszédet, a temetőben pedig Porubszky János, a csanytelekiek népszerű plébánosa egyszerű, keresetlen, de azért mélyreható beszéd kíséretében bucsuzott el tőle s tette le koporsójára a csanyteleki kath. kör koszoruját, melynek a megboldogult buzgó tagja volt. Nyugodjék békében, hozzátartozói nagy fájdalmát pedig enyhítse az az általános részvét, mely irántuk faluszerte megnyilvánult.

— **Katonai lóvásár.** A ceglédi cs. és kir. II. sz. lóavató bizottság Hódmezővásárhelyen, a vásártéren f. évi október hó 23-án délelőtt 8 órakor, Szentesen pedig a vármegyeház előtt folyó évi november hó 6-án délelőtt 8 órakor katonai lóvásárt fog tartani.

— **Gyermeknapok.** Az „Országos Gyermekvédő Liga“, mely a gondozás nélkül álló, elhagyott, züllésnek induló, beteg és minden gyámolítást nélkülöző gyermekek gondozását, fölnevelését, javítását és kiképezését tűzte nagy és szent feladatként maga elé, — mint erről lapunk más helyén bővebben megemlékezünk, — a tiszántuli járáshoz tartozó összes községekben október hó 2-án és 3-án tartja az évenként szokásos gyermeknapokat. A rendezőbizottság ez uton is fölkéri a községi előljáróságokat, valamint az arra önként vállalkozó gyáros, kereskedő, kávé, vendéglős, iparos, gazda, orvos, ügyvéd, tanító és összes tisztviselő urakat, hogy a nemes cél érdekében a szokásos módon való gyűjtésre vállalkozni, s a szükséges nyomtatványokat a főszolgabírói hivatalnál átvenni sziveskedjenek.

— **Piaci árak.** Valóban sokszor nevetésgesen alakulnak a falusi piacok árai. Ami a városi piacon drága pénzen elkel, sőt keresett, az itt a falun csak lecsodált cikk szokott lenni. Míg a napi fogyasztási élelmiszer cikkek oly árat érhetnek el, hogy a városban fele áron meg lehetne kapni. — Csak elnéztük a tegnapi piacon, hogy a szerényen fejlődött bolgár paprikából 4—5 darabot adnak 4 fillérért, míg a messziről a legjobb reményekkel szállított gyönyörű őszi barackból kétszer annyit lehetett vásárolni ugyanazon árért. Almára ugy látszott jó piac volt, mert 24 fillérért kilóját örömet vették. A szőlő kilóját 32 fillérével kapkodták el. — Emelkedett ára van a sertésnek, szalonnának, zsirnak. Szalonna 190, zsir 170 fillérével kelt.

— **5670.** A bibliai időszámítás szerint a világteremtés dátumát jelenti ez a szám. 5670 éve — e szerint — hogy Isten a világot semmiből teremtette, hogy parancsára: „legyen világosság, lőn világosság.“ Izzalita vallású polgártársaink a folyó hó 16-án, csütörtökön ünnepelték a világteremtésnek ezt a napját, a zsidó újévet, mely a reá 10-ed napra következő Jom kippur,

a nagybőjt napjával együtt a legnagyobb ünnepek. A biblikus hit szerint e napon, újév napján zárja le Jehova az emberiség nagy könyvét, melynek lapjain kinek-kinek felvagyon róva egy esztendei jó és gonosz minden ő cselekedete. hogy megvonván a mérleget jó és rossz cselekedeteink között, az engesztelődés napján jegyezzék elő bennünket a következő évben öröme vagy bánatra, életre, vagy halálra.

— **Tüzeset Bakson.** Mult szombaton délután a baksi majorban egy kazal zabszalma gyuladt meg s bár a segítség rögtönösen kéznél volt menthetlenül leégett.

— **Bábák választása.** A közegészségügy rendezésére vonatkozó újabb törvény alapján egyes községekben új szülészneői állások szerveztettek. A tiszántuli járás területén rendszerezett ezen állásokat a járási főszolgabíró elnökléte alatt tartott képviselőtestületi közgyűlésen a hét folyamán töltötték be. Községi bábák lettek Mindszenten Korom Lajosné szül. Korom Piroška, Szegváron Molnár Lászlóné szül. Bagi Zsuzsanna és Ábrahám Teréz, Derekegyházán Szűcs Józsefné szül. Horváth Zsuzsanna és Nagymágocson Kurucz Jánosné szül. Nacsá Ágnes okleveles szülészneők.

— **A főváros legelső fogorvosi intézete,** mely az ismert szakember, dr. Batizfalvi István tanár a műfogászat és a műfogászat szakorvosának vezetése alatt áll, Budapest, Károly-körút 3. szám alá e célra berendezett helyiségekbe helyeztetett át. Ezen az országban páratlan, direkt Amerikából hozott felszereléssel és gépekkel berendezett intézet már több mint 100,000 fogbetegséget, vagy foghiányt látott el sikeresen, a villamos átszűrődtetési mód segítségével teljesen fájdalomtalanul. Az intézet élén álló kiváló vezető felügyelete és személyes közreműködése teljes garaciát nyújt az ott eszközölt fogoperációk és műfog-pótlások sikeréért, melyért a vallás és közoktatásügyi miniszter elismerése is kitüntette. Ennek dacára árai is mérsékeltek. Minden felvilágosítás díjtalan. Az intézet felszerelése olyan, hogy vidékiek fél nap alatt megkaphatják bármilyen műfogpótlásaikat. Levelekre az intézet azonnal válaszol.

— **Községi virilisek.** A legtöbb adót fizetők névjegyzékét a járási főszolgabíró hivatalból megállapítván, járásunkban Szegváron gróf Károlyi László, gróf Berchtold Lipót, Korpás Pál, Bélteki Rókus, Szőke János, Hász Ferenc, Lázár István, Bartuc Döme, Deák Mátyás, Mihály József, Móhr Sámuel, Hatvani Endre, Dr. Gyöző Dezső, özv. Sággy Lázárné, Reisz József, Szécsényi Imre, Farkas György, Pusztai Pál, özv. Tóth Józsefné és Gajda Antal, — Derekegyházán gróf Károlyi Sándor örökösei, gróf Károlyi László, Pollák Kálmán, Geiszt Gáspár, Ujhelyi Sándor, Ujhelyi Vilmos, Kun Árpád, Lászlóffy Gusztáv, gróf Wenckheim Géza és Kunos József, — Fábiansebestyénben Sváb Sándor, Dr. Károlyi Mór, Dr. Mátéffy Pál, özv. dr. Borotvás Dezsőné, Zsoldos Ferenc, Szentés város közönsége, Mátéffy László, Horváth István, Kanász Nagy János és Bazsó Antal, — Magyar t és községben pedig Sváb Sándor, özv. Nagy Imréné, Fazekas Benjámin, Bugyi Mihály és Dóczi János lesznek virilisek a következő esztendőben.

— **Tüzek.** E hó 6-án este 7 és 8 óra között gróf Károlyi László tulajdonát képező szegvári-majorban tűz ütött ki s leégett egy 3 és fél öl széles és 12 öl hosszú, szalmával fedett cselédistálló. Az épületben benneégett 2 drb szarvasmarha és 6 drb sertés. A kár mintegy 530 koronára rug. A tüzet valószínűleg egy eldobott gyufa okozta. — Tegnap délután 3 órakor pedig Kis Károly mindszenti Mátyáskirályutca 1045. sz. alatti lakos udvarán egy 6 méter hosszú és 3 méter széles hereszéna-kazal kigyuladt; szerencsére a tüzet idejekorán sikerült elfojtani. A nyomozás során kiderült, hogy Kis Károlynak 4 éves Mihály nevű fia az utcán egy szál gyufát talált s azzal gyújtotta fel az

értékes takarmányt, amely alaposan megpörköldött.

— **Feminizmus Kisteleken.** Tegnap kiderült Csongrádmegye közigazgatási bizottságának ülésén, hogy Kisteleken megelőzték az angolokat, mert Tolnafi Béla jegyző, a ki a június 5-ikén tartott községi választáson elnökölt, megadta a nőknek a szavazati jogot. Nevezetesen az önálló nők, a kik rendes körülmények között meghatalmazást adnak a férfiaknak, Kisteleken közvetlenül adták le szavazatukat a választási urnánál. Nem is nyugodtak ebbe bele a kistelekiek, mert megfélembítették a választást arra való hivatkozással, hogy nyolc nő közvetlenül gyakorolta választói jogosultságát. A községi igazoló választmány megsemmisítette a választást. A közigazgatási bizottság azonban a választást jóváhagyta, miután beigazolódott, hogy nyolc női szavazat leszámításával még mindig többségben maradtak.

— **Piaci szarkák.** A szomszédos Hódmező-Vásárhely városából látogatott el hozzánk Kovács Imréné Dombi Mária, azon célból, hogy itt ruhaneműeket vásároljon — öten. Kileste a legjobb alkalmat, amikor a rőföskereskedők üzleteiben sokan vannak s akkor megkezdte az operálást. Kovácsné fizetésében könnyen boldogult. Elemelt egy szép kendőt s legott beállított a Nagy Jenő divatruházába, ahol már 5 drb battiszt kendőt csusztatott a kötője alá. A mütét azonban balul ütött ki. A szemfüles segéd rögtön észrevette ezt a csendes műveletet és a tolvaj menyecskét átadta Seres rendőrkapitánynak, aki — miután kihallgatták — a csendőrök ótalmába ajánlotta. Kovácsné bevallotta rossz szándékát, sőt azt is, hogy lopás miatt 8 hónapig hűsölt már. Arról is tett említést, hogy Kovács üzletéből még a múlt év folyamán két vég selymet lopott. Kovácsné feljelentették a szentesi kir. járásbíróshoz, megugrott kartársnőit pedig nyomozza a csendőrség.

— **Községünk pörben.** Törvény elé volt szólítva Veres Sándor bíránk e hó 13-án. Szentesre a járásbíróshoz. Azért kellett volna felelnie Veres Sándornak, hogy miként merészelt a község a békés szomszéd: Szalay János portájából foglalni? Az ügy nagyon komolyan látszik, mert az erőszakkal lefoglalt terület a vádlevelél szerint majdnem mérhetlen 8400 négyzetcentiméter, tehát 1600 négyzetcentiméter hiján csaknem egy egész négyzetméter területet téssen ki, s ez a négyszögölnyi udvarterület a — vádlevelél szerint — éppen 428 korona és 57 fillér értékét képvisel és azért neki a 8400 négyzetcentiméter árnyékos terület elfoglalásával kerek 100 korona kész kárt okozott s miután a Flammarión csillagászati számtana szerint ezen alapon a 3200 koronán vásárolt 2500 négyszögméter terület, melynek négyzetmétere akkora 128 fillérbe került, a majdnem egy egész négyzetméter terület eltulajdonítása okán az előbbi 100 koronán túl 200 koronával csökkent értékében, — csak mérsékeltnek kell vennie a községnek, ha felperes Szalay János és neje e kárúért csak kerek 1000 (azaz egyezer) koronát kérnek megtérítetni. Ki mit szól ehhez?

— **Lopások a környéken.** Hartenstein Ignác lajoshalmi bérletéről f. hó 11-én tizenegy drb sertést elloptak. A kár 620 korona. A nyomozás során kiderült, hogy a lopást Tóháti Mihály és Tóháti János kanászbojtárok követték el s aztán úgy megugrottak, hogy ma se tudják holletüket. — Ujhelyi Vilmos derekegyházi bérletéről körülbelül 46 korona értékű kukoricát emeltek el. A tetteseket ifj. Vig Ferenc és Vig János személyében sikerült kinyomozni. Mindkét esetben a megtorló eljárás folyamatba lépett.

— **Kényelmes foglalkozás, nagy kereset** mindenkinek. A mai nehéz megélhetési viszonyok közt is nagy és biztos keresetre tehetnek szert azok, akik kötőgépen dolgozni akarnak, amely a legkönnyebben kezelhető. A hirneves cég: a Magyar Stírta Kötőgépgyár, Budapest, Csengeri-utca 54/g. minden érdeklődőnek készséggel megküldi árjegyzékét, melyben egyúttal

a tanítási utasítás is benfoglaltatik. E kötőgép különösen alkalmas leányiskolák részére, mert a növendékeket nemcsak a harisnyák, hanem az összes kötött áruk elkészítésére könnyen meg lehet tanítani és így hasznos keresetre kiképezni.

— A „Budapest“ ajándékai évről-évre nagyobb feltűnést és érdeklődést keltenek az újságolvasó közönségnél és ezekkel szaporítják az előfizetők számát. Ennek ellenében a „Budapest“ azon fáradozik, hogy mindig szebbet, jobbat, érdekesebbet adjon és bizonyára szenzációszámba fog menni, amit a „Budapest“ előfizetői a következő újévre kapnak. Kossuth Lajos Emlékalbum lesz a címe ennek a diszalbumnak, melyhez hasonló még nem jelent meg a könyvpiacra. Irni fognak bele azok, akik szemtanúi voltak annak a tusanak, amit a nemzet atyja élete utolsó pillanataiban vívott és akik előmozdítói voltak annak a nemzeti kultusznak, amellyel kiirthatatlanná tették minden magyar szívéből a nemzet atyjának örökemlékezetét. A vasos kötet számos színnyomatu kép és illusztráció fogja díszíteni, külső kiállítás tekintetében igyekezni fog még az eddigieket is felülmulni. A „Budapest“ egyébként a nagy lapok közt kiváló helyet foglal el, minden rovata érdekes, előkelő összeköttetéseinél fogva hírei gyorsak és megbízhatók, szóval a legmagasabb igényeket is kielégíti. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld, a „Budapest“ kiadóhivatala Budapest, IV., Sarkantyus-utca 3. szám.

— **Adakozások egy koszorúra.** Boldogult Benedek György asztalosmester koporsójára a mindszei építészakma iparosai egy gyönyörű koszorút helyeztek el, melynek vételárához a következők voltak szívesek adakozni: Berger Lajos 60 f, Mészáros Lajos 1 K, Keresztes Áron 1 K, Zánthó Kálmán 1 K, Erhardt Mihály 1 K, Erhardt Ferenc 1 K, Hevesi Menyhért 1 K, Seres Lajos 1 K, Zántó János 80 f, Kiss Mihály 62 f, Megyeri István 60 f, Apró Balázs 20 f, Aradi György 40 f, Lőrinc Pál 26 f, Löwy Gyula 50 f Ménesi Dezső 40 fillérrel.

Apró komédiák.

A vitás északi sark.

A Goldner-féle kávéházban két ur a hét legaktuálisabb eseményéről, az északi sark felfedezéséről beszél.

— Mondhatom magának, hogy keserű napok virradtak reám. Készülök megőrülni.

— Na, na. Azt ne tegye.

— Az embernek megáll az esze. Most már ki fedezte fel: Cook, vagy Peary?

— Mit?

— Az északi sarkot.

— Mit érdekl az magát? Én egész jól érzem magam az északi sark nélkül is. Minek megy egészen az északi sarkig? Hát nincs nálunk elég sarok? Álljon ki egy sarokra és füttyülje el, hogy:

Londonban vannak sok szép utcák

És minden utcán sok — sarok

És minden sarkon vannak házak

És minden házon ablakok.

Ezzel kérem a sarok-ügyet teljesen el is intézte.

— Könnyű magának. Maga bátran viccelhet. Maga egy kultúra nélküli lény. Nálam azonban másként áll a dolog. Az én családom egy jól nevelt család, akit minden világszenzáció érdekel. Ha haza megyek, Töhötöm, a legnagyobb fiam azzal fogad: „Papa, papa, olvastad? És mit szólsz hozzá mint szakértő?” És nekem mindenhez hozzá kell szólnom, mint szakértő.

— Szegény apa.

— Igaza van. Én egy szegény apa vagyok. Egy hét óta odahaza az északi sarkkal kinoznak. Honnan tudjam én azt, hogy mi az északi sark? Már mindennel kirukoltam. Beadtam nekik, hogy azért hívják északi sarknak, mert ott mindig éjszaka van és mert ott az emberek folyton a sarkukon járnak.

— Hujahaj! Sőt csuhaj!

— Hát persze. Mit adjak be szegényeknek?

— Szegény családapa.

— Ez még kisebbik baj. A nagyobbik baj a felfedező csinálják. A Töhötöm nem tágit és azt állítja, hogy az északi sarkot egyedül Cook fedezte fel, viszont az Ignác fiam egyszerűen svindlernek nevezi Cookot és kizárólag Pearit tartja a dicsőséges felfedezőnek. Ezen aztán hajba

kapnak és a békét én állítom helyre egy nád-vesszővel.

— Szegény családapa.

— És a feleségem. Olyan tudományszomjas nőt maga még nem látott. Az is kinez az északi sarkkal. Ebéd helyett az északi sarkot találja elébem. Tudományos alapon kívánja tőlem az északi sark megmagyarázását és különösen az érdekl, milyen férfiak vannak az északi sarkon és van e nekik feleségük? Tudja, ez az északi sark már a gyomromba van.

— Elhiszem.

— Már a téboly kerülget. Csak legalább szenvedéseim közepette találnék valakit, aki megmagyarázná, hogy mi is az északi sark.

— Szégyelje magát. Maga ezt nem tudja?

— Talán maga tudja?

— Az igazat megvallva, én sem tudom. De hát önnek, mint jól nevelt családapának, ezt tudni kellene. Külömben adhatok egy jó tanácsot. Feltevé persze, hogy kifizeti érte a feketémet.

— Jól van. Kifizetem.

— Szegeden sok hordár áll — minden sarkon. Ha legközelebb bemegy, kérdezzen meg egyet. Bizonyára utbaigazítják.

— Ha magával sokáig csevegnék az északi sarkról, tényleg megőrülnék.

(Dühösen csörömpöl a pincérnek és kifizeti a feketéket).

Pinty-urfi.

Nyilt-tér.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok, kartársak, jóbarátok és ismerősök, akik feledhetetlen férjem végtisztességtételénél megjelentek s részvételük bármilyen módon való nyilvánításával mérhetetlen fájdalommat enyhíteni szívesek voltak, fogadják ezuton hálás köszönetemet.

Mindszent, 1909. szeptember 15.

özv. Kovács D. Józsefné.

1851/909.

Hirdetmény.

Csongrád vármegye Szegvár község elöljárósága **egy ártézi kut furására** ezennel zárt ajánlati versenyt hirdet.

A kut 85 miliméteres belvilágu és 5 miliméter falvastagságu Mannesmann-féle acél csővel lesz furandó s percnként 200 liter vízbőség köttetik ki. Nagyobb vízmennyiség külön nem díjaztatik.

Vállalkozó köteles a cső végére megfelelő magasságban egy 4 karu ideiglenes víz-kivezető csövet alkalmazni és a kutért egy évig jótállani.

Fizetési feltételek: a munkadíj a kut átvétele után azonnal kifizettetik.

A zárt borítékba foglalt ajánlatok **folyó hó 25-ig** alulírott elöljáróságnál adandók be.

A kut furása az ajánlat elfogadása után 10 nap alatt megkezdendő.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Szegvár, 1909. szeptember 15-én.

1—2

Községi Elöljáróság.

Szülő-eladás.

A baksi szőlőből naponta frissen szedett **finom csemege-szülő üzletben különként 28 fillérért kapható. Berger János, csúcsi kereskedő.**